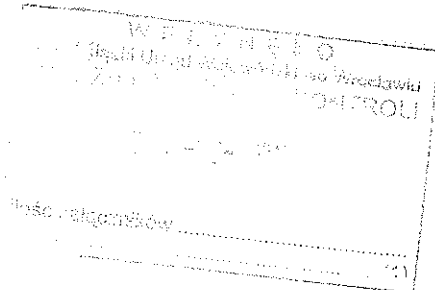

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 24 kwietnia 2013 r.

PS-KNPS.431.6.11.2013

**Pani
Anna Kłys
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Cmentarna 14
58-170 Dobromierz**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 19 – 20 i 22 lutego 2013 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 182) oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Ewelina Zygmunt – inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobromierzu, ul. Cmentarna 14, 58-170 Dobromierz z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2012r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 28 grudnia 2012 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na I półrocze 2013 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Anna Kłys, powołana na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobromierzu z dniem 20 grudnia 1999 r. Pani Anna Kłys jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany przez Panią w dniu 4 kwietnia 2013 r. protokół kontroli zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 15, 16, 16a, 17, 18,19 i 20. Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 8, 9, 11, 12 nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Ponadto stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2, pkt 1 i 5 ustawy. Natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 nie były realizowane, gdyż w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano takich potrzeb.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 - zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.)”. Pozostałe zadania

wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8, 9 nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie.

W Gminie Dobromierz realizowane są zadania wskazane z art. 110 ust. 4 i 9 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wytaczała powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy. GOPS nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy).

Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o (...). W sprawie nr 2 (J.P.) strona złożyła wniosek o ustalenie prawa do zasiłku stałego w listopadzie 2012 r. W miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku tj. październiku 2012 r. osiągnęła dochód w wys. 381 zł z tytułu zasiłku okresowego. Odrębną decyzją Ośrodek przyznał jej w miesiącu listopadzie 2012 r. zasiłek okresowy w wys. 456 zł. Ustalając dochód rodziny przyjęto, iż w sprawie mają zastosowanie przepisy o dochodzie utraconym, w związku z czym do dochodu rodziny przyjęto świadczenia wypłacone w listopadzie 2012 r. tj. miesiącu złożenia wniosku a nie wypłacone w miesiącu październiku 2012 r. tj. miesiącu poprzedzającym jego złożenie.

Pojęcie „utrata dochodu” występuje w ustawie o pomocy społecznej w art. 8 ust. 3 i dotyczy ustalenia sytuacji dochodowej osoby lub rodziny ubiegającej się o świadczenia, gdy zaprzestaje uzyskiwać dochód z jakiegoś tytułu, traci go.

Pomimo braku ustawowej definicji „utrata dochodu”, na gruncie doktryny i orzecnictwa nie budzi wątpliwości taka wykładania tego przepisu, która pozwoli przez utratę dochodu rozumieć utratę nie tylko całego dochodu osoby lub rodziny, ale również jednego z jego źródeł. W przypadku, gdy jeden dochód jest zastępowany przez dochód mu odpowiadający, nie mamy do czynienia z utratą dochodu. Co do zasady prawo do świadczeń z pomocy społecznej ustala się na podstawie wysokości dochodu z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku. W przypadku utraty dochodu, dochód ustala się na podstawie dochodu z miesiąca bieżącego. Mając na uwadze, że w sprawie występuje ciągłość świadczenia w postaci zasiłku okresowego, w ocenie organu kontrolnego uznać należało, że nie mają tu zastosowania przepisy o utracie dochodu. W związku z czym wysokość przyznanej pomocy winna być ustalona w oparciu o dochód z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, a następnie jeżeli organ stwierdzi, że w sprawie zastosowanie ma art. 106 ust. 3a ustawy, winien przeliczyć kwotę przyznanej pomocy.

Wojewoda Dolnośląski ocenił negatywnie działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobromierzu w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Na sformułowanie powyższej oceny wpływ miały następujące uchybienia/nieprawidłowości:

- a) brak Regulaminu Organizacyjnego jednostki;
- b) brak art. 108 k.p.a. w podstawie prawnej decyzji, pomimo zamieszczenia tej klauzuli w treści decyzji przyznającej pomoc;
- c) przypadki wydawania decyzji przyznających pomoc w postaci opłaty za miejsce noclegowe w schronisku oraz zasiłki okresowe bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- d) brak uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia;
- e) brak uchwały określającej zasady zwrotu wydatków na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod

- warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego;
- f) niestaranne sporządzanie wywiadów środowiskowych;
  - g) składanie oświadczeń o dochodach i stanie majątkowym bez wymaganego rygoru odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań;
  - h) brak należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych w przypadku złożenia wniosku w miesiącu, w którym osoba jest objęta pomocą;
  - i) błędna podstawa prawna w zakresie upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy w przypadkach decyzji ustalających prawo do zasiłków okresowych podpisywanych przez upoważnionego pracownika socjalnego;
  - j) powoływanie się w decyzji na wniosek strony o przyznanie pomocy, którego brak w aktach;
  - k) wypełnienie niewłaściwej części kwestionariusza wywiadu u osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego;
  - l) ustalanie sytuacji dochodowej w oparciu o przepisy dot. dochodu utraconego, mimo braku podstaw do ich zastosowania;
  - m) brak dokumentu określającego zasady organizowania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
  - n) wskazywanie osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej jako adresata decyzji przyznającej prawo do świadczeń z pomocy społecznej;
  - o) brak daty wpływu na wniosek o przyznanie pomocy;

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych dokonano następujących ustaleń:

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o Statut przyjęty Uchwałą Nr XVIII/109/12 z dnia 14 marca 2012 r. Rady Gminy Dobromierz (wcześniej obowiązywał Statut przyjęty Uchwałą Nr XXIII/141/04 z dnia 31 maja 2004 r., zmieniony Uchwałą Nr XV/87/07 z dnia 26 listopada 2007 r.). Natomiast GOPS w Dobromierzu nie posiada Regulaminu Organizacyjnego. Z zapisu zamieszczonego w rozdziale 1 § 1.1. ww. Statutu wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu (...) jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną na podstawie uchwały Nr XI/46/90 Gminnej Rady Narodowej w Dobromierzu z dnia 27 marca 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobromierzu jako jednostki budżetowej realizującej zadania w zakresie pomocy społecznej. Ośrodek nie posiada osobowości prawnej (§ 2.6. Statutu). Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności - zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.). Natomiast w rozdziale 3 „Organizacja i zarządzanie), § 7.1. przedmiotowego Statutu wskazano, że do podstawowych obowiązków Kierownika Ośrodka należy: „wydawanie zarządzeń i wewnętrznych aktów normatywnych w sprawie organizacji pracy, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz innych, wynikających z odrębnych przepisów”, a także „stosowanie sankcji służbowych wobec pracowników naruszających postanowienia regulaminu pracy i regulaminu organizacyjnego (...)”. Zatem jednostka powinna posiadać regulamin organizacyjny.

W treści decyzji przyznających pomoc w postaci: opłaty za miejsce noclegowe w schronisku, pokrycia wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oraz zasiłków okresowych, celowych, stałych i specjalnych zasiłków celowych zamieszczono klauzulę nadającą decyzji rygor natychmiastowej wykonalności, natomiast w podstawie prawnej decyzji nie przywołano art. 108 k.p.a. Decyzji przyznającej świadczenie z pomocy społecznej może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, z uwagi na ochronę życia lub

zdrowia ludzkiego lub wyjątkowo ważny interes strony. Nadanie decyzji tego rygoru umożliwia jej wykonanie przed upływem terminu do wniesienia odwołania. Prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać wszystkie przepisy prawa materialnego i procesowego zastosowane przy rozstrzygnięciu sprawy wraz z określeniem miejsca publikacji tego aktu. W przypadku nadawania decyzjom przyznającym świadczenia z pomocy społecznej rygoru natychmiastowej wykonalności należy przywoływać art. 108 k.p.a. w podstawie prawnej tych decyzji. Natomiast w uzasadnieniu wydanej decyzji organ jest obowiązany wskazać okoliczności przemawiające za natychmiastowym wykonaniem decyzji. Strona powinna znać motywy, którymi kierował się organ nadając wydawaną przez siebie decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Wydawanie decyzji przyznających pomoc w postaci opłaty za miejsce noclegowe w schronisku nie zawsze było poprzedzone przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego. W aktach sprawy brakowało wywiadów środowiskowych do wniosku złożonego: w dniu 05.01.12r., na podstawie którego przyznano pomoc decyzją nr 8222.2.2012 z dn.09.01.12r. (wywiad nie został przeprowadzony przez MOPS w Świdnicy, bowiem podopieczny opuścił Schronisko); w dniu 11.04.12r., na podstawie którego przyznano pomoc decyzją nr 8212.1240.2012 z dn.12.04.12r. oraz w dniu 18.01.13r., na podstawie którego przyznano pomoc decyzją nr 5542.412.2013 z dn.22.01.13r. Także w sprawie nr 7 (I.Sz.) decyzją z dnia 18.01.13 r. przyznano Stronie zasiłek celowy na zakup posiłku bez wymaganego wywiadu środowiskowego.

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu (...). Natomiast na podstawie zapisów art. 106 ust. 4 ustawy decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców (...) wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

GOPS w Dobromierzu nie posiada uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia. Zgodnie z art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej rada gminy w drodze uchwały określa wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Jeżeli pieniężna pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie przyjmuje postać jednorazowego zasiłku celowego, o którym mowa w art. 43 ust. 2, to przyznanie świadczenia może nastąpić wyłącznie na zasadach i pod warunkami określonymi w uchwale rady gminy. Rada gminy jest zobowiązana podjąć uchwałę, w której powinny znaleźć się trzy rodzaje unormowań: 1) dotyczące wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie, 2) szczegółowe warunki przyznawania tego zasiłku oraz 3) tryb przyznawania zasiłku celowego.

Gmina Dobromierz nie posiada uchwały określającej zasady zwrotu wydatków na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego. Zgodnie z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej rada gminy ma obowiązek podjąć uchwałę dot. zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będące w zakresie zadań własnych gminy (wydatki na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe), które podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.

W dokumentacji dot. przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono, że część IV kwestionariusza wywiadu środowiskowego dot. osób lub rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu) sporządzano co pół roku, bez względu na częstotliwość przyznawanej pomocy. W większości skontrolowanych spraw prawo do zasiłków okresowych ustalane było co miesiąc bez wymaganych wywiadów środowiskowych ponieważ uznano, że wywiad ważny jest 6 miesięcy. W przypadku, gdy klient kolejny raz składał wniosek o pomoc, a od ostatniego wywiadu nie minęło 6 miesięcy oraz klient złożył oświadczenie, że nie zaistniały zmiany w jego sytuacji materialno bytowej, nie przeprowadzano nowego wywiadu.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych ustalono, że sporządzane były lakonicznie, nie odzwierciedlały faktycznej sytuacji danej osoby/rodziny. W sprawie nr 1 (J.Ś.) - część I kwestionariusza wywiadu środowiskowego przeprowadzono dnia 09.01.2012 r. W pkt V (sytuacja zdrowotna) – lit. c (sytuacja osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków) widnieje adnotacja pracownika socjalnego o treści: „Nadużywa alkoholu”. Brak jakichkolwiek danych na temat ewentualnego leczenia odwykowego lub zgody klienta na leczenie. W pkt VI (potrzeby i oczekiwania osoby/rodziny zgłaszane podczas przeprowadzanego wywiadu) pracownik stwierdza, iż „klient oczekuje pomocy finansowej”. Ponadto w wywiadzie z dnia 09.10.12 r. w pkt IV (plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny) jako pracę socjalną wpisano – „Poradnictwo”. Dodatkowo w wywiadzie zapisano, iż klient utrzymuje kontakty z dziećmi, brak natomiast wzmianki na temat ewentualnej alimentacji. Z opisu sytuacji osobistej/dochodowej klienta wynika, że zasiłki okresowe wypłacane były klientowi co miesiąc od 01.01.12r. do 31.01.13r. (za wyjątkiem kwietnia 2012r.). W okresie tym strona nie osiągała żadnych dochodów, pomimo tego nadużywała alkoholu. Wobec tak przeprowadzonego wywiadu środowiskowego wątpliwość budzi fakt, czy pracownik socjalny dokonał słusznej analizy i oceny zjawiska, które powodowało zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz czy słusznie zakwalifikował Stronę do uzyskania pomocy właśnie w formie zasiłku okresowego. Zasadnym byłoby zbadanie, czy w sprawie zastosowanie znajduje art. 11 ustawy, zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Mając na uwadze, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia stosownej pomocy, powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji oraz opisem jej warunków mieszkaniowych, czyli przeprowadzonej wizji lokalnej. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego jest warunkiem wydania decyzji o przyznaniu świadczenia bądź odmowie przyznania świadczenia - zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy. Wywołuje on prawem przewidziane skutki tylko wtedy, gdy zostanie podpisany przez osobę, z którą go przeprowadzono.

Ponadto w sprawie nr 1 (J.Ś.) i nr 4 (M.B.) pkt IX wywiadu (plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej) został podpisany przez Kierownika bez wymaganej treści w tym zakresie. Nie jest poprawne jeżeli Kierownik Ośrodka podpisuje się pod czystą częścią druku wywiadu, bez rozstrzygnięcia w jakiej formie i wymiarze świadczenia zostaną przyznane. Plan pomocy zatwierdzony przez Kierownika Ośrodka stanowi podstawę do wydania decyzji przyznającej zatwierdzone świadczenia.

Natomiast w sprawie nr 2 (S.K.) dot. przyznania zasiłku specjalnego celowego przy ubieganiu się o pomoc po raz kolejny (wniosek z dnia 09.07.12r.) nie sporządzono aktualizacji wywiadu środowiskowego lecz uzupełniono wcześniejszy wywiad (przeprowadzony w dniu 28.05.12r.) o informacje dot. planowanej pomocy na rzecz osoby i zatwierdzono plan pomocy. Osoba ubiegająca się o świadczenie nie podpisała części wywiadu, która winna być sporządzona wspólnie ze stroną. Powyższe jest niezgodne z art. 107 ust. 4 ustawy, bowiem w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny sporządza się aktualizację wywiadu.

W sprawdzonych sprawach dot. zasiłków okresowych większość oświadczeń o dochodach i stanie majątkowym składana była bez wymaganego rygoru odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, co jest niezgodne z art. 107 ust. 5a ustawy o pomocy społecznej. Zaznaczyć należy, że oświadczenia przyjmowane są od strony wtedy, gdy z przepisu prawa nie wynika obowiązek przedłożenia zaświadczenia, względnie sam przepis przewiduje niezbędność złożenia oświadczenia. W przypadku oświadczeń dla ich prawidłowości, stosownie do art. 75 § 2 k.p.a oraz art. 107 ust. 5 a ustawy o pomocy społecznej wymagane jest, aby je złożono pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Natomiast w sprawach nr 1 (J.Ś.), nr 2 (L.P.) oraz nr 5 (K.W.) stwierdzono, że zasiłki okresowe nie zostały Stronom przyznane od miesiąca złożenia wniosku. Z uzyskanych wyjaśnień wynika, że w sprawie nr 1 (J.Ś.) oraz nr 5 (K.W.) osoby składały kolejny wniosek o przyznanie zasiłku okresowego w ostatnim miesiącu pobierania przyznanego wcześniej świadczenia w tej formie. Ustalono, że we wnioskach strony nie zaznaczały, iż pomocy oczekują od kolejnego miesiąca. Także pracownicy socjalni nie wyjaśnili tej kwestii podczas wywiadu środowiskowego. Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy, świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Natomiast w sprawie nr 2 (L.P.) nie przyznano i nie wypłacono zasiłku okresowego z uwagi na brak środków finansowych. Nie wydano Stronie decyzji odmownej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy należało wydać decyzję o odmowie przyznania świadczenia.

Większość decyzji administracyjnych ustalających prawo do zasiłków okresowych podpisywał pracownik socjalny posiadający stosowne upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. W podstawie prawnej wydawanych decyzji powoływano przepis art. 110 ust. 7 ustawy zgodnie, z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela kierownikowi ośrodka pomocy społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, zamiast art. 110 ust. 8 ustawy, zgodnie z którym na wniosek kierownika upoważnienie może być wydane innej osobie.

W sprawie nr 1 (D.B.) w decyzji nr 8212.3543.2012 z dn.29.11.12r. przyznającej zasiłek celowy przeznaczony na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego powołano się na wniosek z dnia 29.11.12r., którego nie było w aktach. Także w większości decyzji przyznających pomoc w formie dożywiania powoływano się na wnioski, których faktycznie nie ma w dokumentacji spraw. Z treści art. 102 ustawy o pomocy społecznej wynika, że świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być też udzielana z urzędu. Ustawa o pomocy społecznej nie formułuje wymogów, jakim powinien odpowiadać wniosek o przyznanie pomocy. Może być to żądanie zgłoszone w formie pisemnej, jak i ustnej. W tym ostatnim przypadku pracownik Ośrodka, któremu osoba

zainteresowana ustnie zgłosiła wniosek, winien stosownie do wymogów art. 67 § 2 pkt 1 k.p.a. sporządzić protokół z ustnego przyjęcia podania. Wniosek powinien być złożony w formie podania, z którego winno wynikać, jaka osoba i gdzie zamieszkała, domaga się określonej w nim formy pomocy.

Ponadto w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej Strony poszkodowanej w wyniku zdarzenia losowego nie wypełniono właściwej części kwestionariusza wywiadu lecz uzupełniono wcześniejszy wywiad sporządzony w dniu 13.11.12r. o informację dot. zdarzenia losowego. Zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. 2012r., poz. 712) u osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego należy wypełnić część VII kwestionariusza wywiadu.

Także w sprawie nr 2 (A.D.) w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej Strony poszkodowanej w wyniku zdarzenia losowego nie wypełniono właściwej części kwestionariusza wywiadu lecz uzupełniono wcześniejszy wywiad sporządzony w dniu 10.01.12r. o informację dot. zdarzenia losowego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 27, poz.138 w brzmieniu obowiązującym do dnia 02.07.12r.) u osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego należało wypełnić część X kwestionariusza wywiadu. Od dnia 07.07.12r. powyższą kwestię reguluje § 8 rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. 2012r., poz. 712).

Ustalając sytuację dochodową rodziny celem przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci nie stwierdzono, aby miały zastosowanie przepisy o dochodzie utraconym. Jednostka kontrolowana natomiast za dochód uznawała sumę miesięcznych przychodów z miesiąca złożenia wniosku, zamiast z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku. W związku z powyższym uznać należy, że Ośrodek nie stosował art. 8 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o (...).

GOPS w Dobromierzu nie posiada dokumentu określającego zasady organizowania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zatem konieczne jest uregulowanie tej kwestii, zgodnie z zapisem art. 44 ustawy o pomocy społecznej. Na podstawie art. 40 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy przysługuje gminie. Z kolei art. 41 ww. ustawy stanowi, że przepisy gminne ustanawia rada gminy w formie uchwały.

W aktach podopiecznego T.K. (sprawa nr 2) skierowanego do domu pomocy społecznej i ponoszącego odpłatność za pobyt w tym domu adresatem decyzji zmieniających odpłatność Strony za pobyt w placówce jest Pan T.K. – osoba całkowicie ubezwłasnowolniona, dla której wyznaczono opiekuna prawnego – Panią A.S. W przypadku, gdy osoba uprawniona jest całkowicie ubezwłasnowolniona adresatem decyzji przyznającej prawo do świadczeń z pomocy społecznej winna być osoba uprawniona reprezentowana przez opiekuna prawnego.

W dokumentacji dot. przyznania pomocy w postaci posiłków i zasiłków celowych na zakup żywności w sprawie nr 1 (A.B.) na wniosku o pomoc stwierdzono brak daty wpływu dokumentu do Ośrodka. Wszelką dokumentację dostarczaną do Ośrodka przez stronę należy

oznaczyć datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty złożenia wniosku, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc. Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (...). Także na podstawie właściwie oznaczonego wniosku ustala się miesiąc, według którego obliczany jest dochód osoby lub rodziny ubiegającej się o świadczenie. Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony (...). Jako, że wniosek o przyznanie pomocy nie musi mieć ściśle określonej treści zasadnym jest zawarcie w nim informacji dot. okresu na jaki pomoc winna być przyznana w przypadku gdy klient nie oczekuje pomocy od miesiąca jego złożenia.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Mając na uwadze zapisy zamieszczone w Statucie Ośrodka (rozdział 1 „Postanowienia ogólne” i rozdział 3 „Organizacja i zarządzanie”) podjąć działania w celu opracowania Regulaminu Organizacyjnego jednostki.
Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).
Termin wykonania: niezwłocznie.
2. W przypadku nadawania decyzjom przyznającym świadczenia z pomocy społecznej rygoru natychmiastowej wykonalności przywoływać art. 108 k.p.a. w podstawie prawnej tych decyzji.
Podstawa prawna: art. 107, art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).
Termin wykonania: na bieżąco.
3. W celu ustalenia sytuacji faktycznej i prawnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie, wypełniać wszystkie pola kwestionariusza wywiadu. W przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządzać aktualizację wywiadu.
Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia.
Podstawa prawna: art. 43 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).
Termin wykonania: niezwłocznie.
5. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały określającej zasady zwrotu wydatków na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę

kryterium dochodowego.

Podstawa prawna: art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

Termin wykonania: niezwłocznie.

6. Pouczenie strony przed odebraniem oświadczenia o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania jest warunkiem ponoszenia odpowiedzialności karnej przez stronę. Przyjmując od osób ubiegających się o pomoc oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym należy pouczyć strony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.
Podstawa prawna: art. 233 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 ze zm.), art. 107 ust. 5a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).
Termin realizacji: na bieżąco.
7. Należycie i wyczerpująco informować strony o okolicznościach faktycznych i prawnych mających wpływ na ustalanie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Wnioski o pomoc przyjmować mając na uwadze zapisy art. 8 i art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Jeżeli wniosek wpłynie w miesiącu, w którym strona jest objęta pomocą należy rzetelnie ustalić jej potrzeby i oczekiwania. W przypadku odmowy przyznania pomocy wydać stosowną decyzję.
Podstawa prawna: art. 9, art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), art. 8, art. 106 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).
Termin realizacji: na bieżąco.
8. W przypadku podpisywania decyzji ustalających prawo do świadczeń z pomocy społecznej przez osobę posiadającą stosowne upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy w podstawie prawnej wydawanych decyzji powoływać właściwe przepisy ustawy o pomocy społecznej
Podstawa prawna: art. 110 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).
Termin realizacji: na bieżąco.
9. Świadczeń z pomocy społecznej udzielać na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być udzielana z urzędu. W przypadku gdy osoba zainteresowana zgłosi wniosek w formie ustnej należy sporządzić protokół z ustnego przyjęcia podania.
Podstawa prawna: art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182), art. 67 § 2 pkt 1 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).
Termin realizacji: na bieżąco.
10. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego ustalać wypełniając części VII kwestionariusza wywiadu.
Podstawa prawna: § 8 rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. 2012r., poz. 712).
Termin wykonania: na bieżąco.
11. Ustalając sytuację dochodową osoby lub rodziny wymagać od strony dokumentów, które umożliwią dokonanie pełnej oceny jej sytuacji. Dochód ustalać zgodnie z obowiązującymi

przepisami, tj. z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

Termin wykonania: na bieżąco.

12. Podjąć działania zmierzające do określenia zasad organizowania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Podstawa prawna: art. 44 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182), art. 40 i 41 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

13. W przypadku, gdy osoba uprawniona jest całkowicie ubezwłasnowolniona adresatem decyzji przyznającej prawo do świadczeń z pomocy społecznej winna być osoba uprawniona reprezentowana przez opiekuna prawnego.

Podstawa prawna: art. 107 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Wszelką dokumentację dostarczaną do Ośrodka przez stronę oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty złożenia kompletu dokumentów a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CIA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Jerzy Ulbin
Wójt Gminy Dobromierz
Urząd Gminy
Plac Wolności 24, 58-170 Dobromierz
- 2.a/a

Aut. Bles